

Što je industrijski dizajn?

Dizajn je **pojavnost (vanjski izgled)** nekog proizvoda, a u Hrvatskoj se industrijski dizajn kao intelektualno vlasništvo štiti prema odredbama Zakona o industrijskom dizajnu. Industrijskim dizajnom mogu se štititi vanjska obilježja proizvoda ili njegova dijela **vidljiva pri normalnoj (namjenskoj) uporabi**, posebice **oblik ili obrisi** proizvoda ili plošna obilježja kao što su **šare, crte ili boje** te **kombinacije** navedenih obilježja.

Industrijski dizajn se primjenjuje na mnoge vrste industrijskih ili obrtničkih proizvoda ili njihovih dijelova: od tehničkih i medicinskih instrumenata, do satova, nakita i drugih luksuznih proizvoda; od kućanskih predmeta i električnih uređaja, do vozila

i arhitektonskih konstrukcija; od tekstilnog dizajna, do proizvoda za razonodu.

Sukladno Zakonu o industrijskom dizajnu, dizajn koji se želi zaštititi **ne smije biti isključivo uvjetovan funkcionalnim karakteristikama**.

To znači da je dizajn u prvome redu estetske prirode i da se industrijskim dizajnom ne štite tehničke karakteristike proizvoda na koji se dizajn primjenjuje.

Uz odobrenje S. Andrijević

Zašto štititi industrijski dizajn?

Dizajn je ono što predmet čini **privlačnim i dopadljivim**; stoga dizajn doprinosi **komercijalnoj vrijednosti** proizvoda i **povećava mogućnost njegove prodaje**. Kada je industrijski dizajn zaštićen kao intelektualno vlasništvo, njegov **nositelj** – fizička ili pravna osoba – ima **isključivo pravo korištenja zaštićenog dizajna proizvoda i sprečavanja njegova neovlaštenog korištenja** prema trećim osobama. To doprinosi osiguravanju pravednog povrata ulaganja u razvoj dizajna proizvoda. Učinkovit sustav zaštite koristi i **potrošačima i širokoj javnosti**, promicanjem poštenog tržišnog natjecanja i dobrih poslovnih običaja, potičući kreativnost i promičući estetski privlačnije proizvode.

Zaštita industrijskoga dizajna pomaže **gospodarskom razvoju**, poticanjem kreativnosti u industrijskom sektoru

kao i u umjetnosti i obrtu, što doprinosi širenju komercijalne djelatnosti i izvozu nacionalnih proizvoda.

Uz odobrenje D. Krpan, J. Soviček i F. Duboković

Zaštita industrijskoga dizajna relativno je jednostavna i dostupna malim i srednje velikim poduzećima, kao i samostalnim umjetnicima i obrtnicima.

Kako se industrijski dizajn može zaštititi?

Prema navedenom Zakonu, za zaštitu (registraciju) industrijskoga dizajna na teritoriju Hrvatske potrebno je najprije podnijeti prijavu industrijskoga dizajna Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo. Temeljno je pravilo da industrijski dizajn mora biti **nov** i **osobit** ("imati individualan karakter") da bi mogao biti zaštićen. «**Nov**» znači da dizajn **nije** istovjetan s dizajnom dostupnim javnosti prije datuma podnošenja prijave. «**Osobit**» znači da je **ukupni dojam korisnika** o dizajnu **bitno različit** u odnosu na dizajn ranije dostupan javnosti. Treba obratiti pozornost na to da se novost i individualni karakter industrijskog dizajna ne provjeravaju u postupku registracije industrijskog dizajna od strane Zavoda. Tako je moguće da Zavod registrira i industrijski dizajn koji nije nov i nema individualni karakter. Međutim, tijekom cijelog razdoblja njegove zaštite moguće je zatražiti da se takav industrijski dizajn proglasi ništavim (odnosno drugim riječima, da se njegova zaštita učini nevažećom).

Nakon registracije i upisa u registar industrijskoga dizajna, na zahtjev nositelja prava izdaje se isprava o industrijskom dizajnu. Početno razdoblje zaštite je pet godina, s mogućnošću daljnjeg produljenja zaštite za razdoblja od po pet godina, do ukupno 25 godina neprekinutoga trajanja zaštite.

Dizajn **se u Hrvatskoj može zaštititi i kao umjetničko djelo** prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima. Za razliku od nekih zemalja, u Hrvatskoj nije zakonom isključeno istodobno postojanje industrijskoga dizajna i autorskopravne zaštite, kojima se ostvaruju različita prava pod različitim zakonskim uvjetima.

Uz odobrenje Tvornice olovaka Zagreb

Koliki je doseg zaštite industrijskog dizajna?

Općenito, zaštita industrijskoga dizajna ograničena je na zemlju u kojoj je zaštita priznata. Tako za dizajn registriran pri Državnom zavodu za intelektualno vlasništvo zaštita vrijedi na teritoriju Hrvatske, dok je za zaštitu istog dizajna u drugim zemljama potrebno isti zaštititi (registrirati) kod odgovarajućeg nadležnog tijela.

Postupak međunarodne registracije dizajna moguće je provesti prema **Haškom sporazumu o međunarodnoj registraciji industrijskoga dizajna**, međunarodnom sporazumu prema kojem odgovarajuće administrativne poslove obavlja Svjetska organizacija za intelektualno vlasništvo (WIPO). Podnositelj prijave industrijskoga dizajna može **jednom prijavom** podnesenom WIPO-u izvršiti međunarodnu registraciju industrijskoga dizajna odnosno upis u odgovarajući registar. U tom slučaju će industrijski dizajn biti zaštićen u onim državama strankama ovog sporazuma u kojima to podnositelj želi, pod uvjetom da udovolji uvjetima za registraciju dizajna nacionalnih zakonodavstava tih država.

Uz odobrenje
Marino proizvodi d.o.o.

Republika Hrvatska je stranka Haškog sporazuma
- Haškog akta, od 12. veljače 2004. godine, te Ženevskog akta, od 12. travnja 2004. godine. Stoga fizičke i pravne osobe sa boravištem odnosno sjedištem u Hrvatskoj mogu provesti međunarodnu registraciju dizajna u skladu sa Haškim sporazumom o međunarodnoj registraciji industrijskoga dizajna.

Više informacija o zaštiti intelektualnog vlasništva u Hrvatskoj i inozemstvu možete naći na internetskim stranicama Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo:

www.dziv.hr

Za daljnje informacije obratite se na:

INCENTIV - Informacijski centar za intelektualno vlasništvo

Državni zavod za intelektualno vlasništvo

Adresa: Ulica grada Vukovara 78, 10000 Zagreb, HR

Telefon: (+385 1) 61 09 825

Faks: (+385 1) 61 12 017

El. pošta: info@dziv.hr

Internet: www.dziv.hr

DRŽAVNI
ZAVOD ZA
INTELEKTUALNO
VLASNIŠTVO
REPUBLIKE
HRVATSKE

Što je industrijski dizajn?

www.dziv.hr

